

นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน เรื่อง ปลาสามชื่อ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ภาษาไทย ภาษาถิ่น
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้าน สืบสานคุณค่า (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ปลาสามชื่อ

ชายสามคนเป็นเพื่อนกันอาศัยอยู่ในหมู่บ้านชนบทแห่งหนึ่ง ทั้งสามคนมักไปหาปลา ปู กุ้ง ในลำห้วยด้วยกัน ขณะนั้นเป็นฤดูแล้ง น้ำในลำห้วยแห้งขอดเป็นแอ่งเล็ก ๆ จึงจับปลา ปู กุ้ง ซึ่งมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ได้ง่าย

ชายทั้งสามคนจับปลาอยู่พักหนึ่ง ชายคนที่หนึ่งจับปลากุ้งขนาดใหญ่ได้ตัวหนึ่ง ก็ชูให้เพื่อนดู แล้วบอกว่า “นี่แหละเขาเรียกว่า ปลากุ้ง” (ปลากุ้ง เป็นปลาลักษณะคล้ายปลาช่อน สีค่อนข้างดำ ชอบอาศัยอยู่ตามลำห้วยหรือลำธารที่มีป่าทึบและก้อนหิน กุ้ง เป็นภาษาท้องถิ่นอีสาน) ชายคนที่สองพูดแย้งขึ้นว่า ปลาชนิดนี้เมื่อตัวใหญ่จะไม่เรียกว่า ปลากุ้ง แต่เขาจะเรียกว่า “ปลาโก่น” ชายคนแรกไม่เชื่อ ยังคงเรียกปลาที่เขาจับได้ว่าปลากุ้ง ชายคนที่สามจึงเข้ามาร่วมวงสนทนา และพูดแย้งว่าเพื่อนทั้งสองคนเข้าใจผิด เพราะปลาชนิดนี้ เมื่อโตถึงขนาดนี้จะต้องเรียกว่า “ปลาโหล่นโท” ชายทั้งสามคนเถียงกันอยู่พักหนึ่ง ไม่มีใครยอมแพ้ จึงตกลงกันว่าจะให้ตาพรานซึ่งอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันเป็นผู้ตัดสิน เพราะตาพรานเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องสัตว์ป่าเป็นอย่างดี

ชายที่จับปลาได้เป็นคนแรก ก็นำปลาไปให้ตาพรานดู แล้วเล่าเรื่องให้ฟังและขอร้องให้ตาพรานตัดสินว่าชื่อปลา มีชื่อว่าอะไรกันแน่ โดยเขาได้มอบทองคำหนักสองสลึงให้ตาพรานเพื่อให้ตัดสินว่าชื่อ ปลากุ้ง ตาพรานรับปากและขอให้เอาปลาตัวนั้นไปไว้ที่บ้านของแก

หลังจากนั้นไม่นาน ชายคนที่สองไปบ้านตาพราน นำทองคำหนักสองสลึงไปด้วย เขาเล่าเรื่องให้ตาพรานฟัง และขอร้องให้ตัดสินว่าปลาตัวนั้นชื่อว่า ปลาโก่น เป็นชื่อที่ถูกต้องแล้วมอบทองคำให้ตาพราน ฝ่ายตาพรานก็รับคำ

ชายคนที่สาม ไปหาตาพรานที่บ้านเช่นเดียวกัน เพื่อขอให้ตาพรานตัดสินว่าชื่อปลาตัวนั้นชื่อ ปลาโหล่นโท เป็นชื่อที่ถูกต้อง และได้มอบทองคำสองสลึงให้ตาพราน

ตาพรานคนนี้เป็นคนฉลาด จึงนัดชายทั้งสามคนมาฟังชื่อปลาพร้อมกันที่บ้านของเขา โดยอธิบายว่า ปลาตัวนี้ตอนเกิดเรียกว่าปลากุ้ง พอโตขึ้นมาอีกหน่อยชื่อปลาโก่น เมื่อโตเต็มที่จะชื่อว่า ปลาโหล่นโท ตาพรานชื่นชมชายทั้งสามคนที่สามารถเรียกชื่อปลาได้ถูกต้อง

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของวรรณกรรมพื้นบ้าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ภาษาไทย ภาษาถิ่น
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้าน สืบสานคุณค่า (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายคุณค่าของวรรณกรรมพื้นบ้าน โดยเขียนสรุปสั้น ๆ พอสังเขป

ปลาสามชื่อ

คุณค่า ด้านเนื้อหา	
คุณค่า ด้านวรรณศิลป์	
คุณค่า ด้านสังคมและ วัฒนธรรม	
คุณค่า ด้านการนำ ข้อคิด ไปใช้ในชีวิต จริง	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....